

muellerova.rtf
Posudek oponenta.

MUELLEROVÁ, Helena. *Plánování budoucnosti*. Praha: PedF UK (katedra psychologie), 2007. -137 s. + přílohy.

Diplomandka se věnuje profi-volbě z jedné deváté třídy výtvarného zaměření (titul by měl toto téma vystihnout, takto je příliš široký a nadnesený).

Rámcově by práce spadala do kvalitativního výzkumu: diplomandka zadala žákům jedné třídy slohovou práci na rozvinutí věty "Píše se rok 2013, je mi 21 let a vzpomínám, jak jsme šel (šla) v roce 1998 poprvé do školy:" Pak s 5 žáky z těch, kteří plánovali uměleckou SOŠ (14), vedla rozhovory. Ostatní volby byly: gymnázium (2), ale šlo o G s výtvarným zaměřením; SOŠ jiného zaměření (7). K dispozici měla i hrubé údaje o rodinách žáků.

Práce je napsána hezkou češtinou, technicky pečlivě a systematicky.

První část do s. 42 považuji za nadbytečnou, neboť její teorie je velmi povšechná a netvoří žádnou přípravu pro výzkum: o určité srovnání svých výsledků s literaturou se diplomandka snaží až v poměrně rozsáhlé diskusi. Kvalitativní práce se samoúčelnou teoretickou kapitolou nepíše, kvantitativní ostatně také ne.

Diplomandka nějak kolísá mezi kvantitativní vs. kvalitativní orientací. U 23 respondentů nemá smysl počítat a uvádět procenta a vůbec výzkum orientovat nějak kvantitativně. Kdyby tyto údaje byly za velký počet, měly by svou cenu a diplomová práce by nemusela obsahovat mnoho analýz a interpretací.

Z kvalitativního hlediska zde ale zas právě postrádám analýzu, která by se dostala za prvoplánové úvahy např. o prestižnosti výtvarné školy a profese vůbec. Jde více méně o lidovou psychologii, a to ještě dost nezakotvenou ve výpovědích respondentů. Když jsem kdysi dělal rozhovory s dětmi, měly přepisy 10-15 s., tady zabere "Lukáš" v příloze jen 2 a kousek. Tím nechci říct, že výzkumnice uvažuje špatně: sama např. u Lukáše cítí nějaký rozpor mezi intenzitou a délkou jeho přípravy na straně jedné a uváděním tlaku umělecké rodiny na straně druhé: i já mám málo údajů, ale mohlo by to být tak, že ho kreslení jako dávná sublimace nějak baví, ale (právě pro tuto dávnost ?) že ji považuje více méně za práci, dřinu, navíc shodnou s tou rodinnou, od níž by se chtěl osamostatnit, des-identifikovat. Proto se možná u něj také neobjevují tzv. stylizace, jako u ostatních zájemců, ony představy, jak budou slavnými a bohatými umělci.

Postřeh o stylizaci považuji za možná nejcennější moment celého textu. Na druhé straně by měl být ale prohlouben: vždyť vyjadřuje dost naivní představu, která vést k úspěchu nemůže, k tomu vede jen záliba, koníček, sublimace jako až nutková činnost. Znamená to tedy, že když je činnost opravdu nutková, je spojena i s představou uplatnění, zaplacení sublimace společností? Aby si umělec nepřipadal jako zvrhlý maniak? Je to možné. Nebo děti v tomto věku nedokážou hovořit ještě o svém potěšení z tvorby? Možná by bývalo stálo za to, mluvit s nimi nad jejich výkresy.

Opět zvláštní je, že diplomandka zvolila ze 17 respondentů *náhodně* 5 na rozhovory. To je výzkumu neadekvátní krok. Měla udělat rozhovory se všemi, a pak třeba pro DP vybrat podle typů několik. Nebo vybrat už na základě slohových prací, ale ne náhodně.

Práce nedělá tomuto druhu výzkumu (kvalitativnímu, protože za kvantitativní jej považovat nelze) vůbec solidní jméno.

I když je některými svými daty a postřehy přece jen inspirativní a i když téma bylo zvoleno velmi zajímavě a možná i nově, nemohu než hodnotit ji známkou "dobře".

V Praze, 5. 5. 2007

Miloš Kučera 1